

ELULÄTE

juuli 2023 nr 92

SÕNA

Kui keegi on Kristuses,
siis ta on uus loodu,
vana on möödunud,
vaata, uus on sündinud.

2Kr 5,17

MÕTE

Kesksuvi juba ootab uut saaki ja uusi vilju. Vana on möödunud, uus on sündinud ja kasvab ning kannab vilja. Inimese teekond siin ilmas on samasugune, kuid kui oleme Kristuse vastu võtnud oma südamesse, siis võime olla kindlad, et vili ei ikaldu. Koos Kristusega elamine tähendab, et Ta mõtestab ja seejärel rikastab meie elu.

Kuidas Teda vastu võtta? Selleks kõlbab lihtne palve: Jeesus Kristus, palun anna mullegi seda, mis Sinult pärit ja mida nii paljud juba on saanud! Proovi ja vaata, mis juhtuma hakkab! Kuid ära anna kergelt alla...

PALVE

Jeesus Kristus, palun anna mullegi seda, mis Sinult pärit ja mida nii paljud juba on saanud! Aamen

KESKSUVE TÄHTPÄEVI

ELIAPÄEV-20 JUULI

Eesti rahvakalendris on 20 juuli Eliapäev ehk Iisraeli prohvet Eelija päev. Ristirahvale on see prohvet tuttav Pühakirjast, täpsemalt Kuningate raamatutest.

Prohvet Eelija sündis oletavasti 9 sajandil e. Kr. Eelja oli ustav Jumala seadustele ja ennustas ärapöördunud Iisraeli kuningas Ahabile seitsme aastast pööda, mil ei saja tilkagi vihma. Seda selle tõttu, et Ahab ja tema abikaasa Isebel kummardasid jumal Baali ning tema prohvelteid.

Eelija sõnad saidki tõeks. Vana Testamendi mõttelugu nimetab Eelijat tuleprohvetiks ja talle on omistatud tule- või ka äikesevanker. Eelija oli tugeva ja võimsa sõnaga prohvet.

Eesti rahvakalendris toodi Eliapäevaks tuppä pihlkaoksi. Tütarlapsed ja naised pidid sel päeval midagi punast kandma. Tihti oli selleks kas punane kirivöö, mis seoti tihedalt ümber piha või siis punane lint juustes. Mõlemad pidid kaitsma ja hoidma kurja silma eest. Eliapäeval oli keelatud kaunviljadest toidu valmistamine. Ka ei olnud soovitatav enne keskööd voodisse heita. Värskas ja Setomaal keedeti Eelija päeval kruubiputru seakõrnete ja värske sibulapealsetega. Peale joodi külma hapupiima või petti.

MARETA EHK KARUSEPÄEV-13 JUULI

Mõeldud on Margaretat Antiookiast (surnud u 300). Tegemist on märterpühakuga, kelle kaitse all seisis talupojad, karjased, ammed ja lapseootel naised. Tema nimi tähendab kreeka keeles "pärl". Sarnaselt pühale Jürile võitis ka Margareta lohe kui kurjuse jõudude kehastaja.

Arvatakse, et päeva nimetusel Eestis pole siiski midagi tegemist muistse karukultusega, vaid et siin on "karuse" all mõeldud hoopis madu, "rukkiussi". Seda päeva peeti nimelt soodsaks põldude ettevalmistamiseks; tunti "karusekündi", mis pidi ühtlasi selle looma tapma, et vili ei ikalduks. Seostub ju lohe või draakon paljudel rahvastel just ussiga, maoga, kes ahvatles esimesi inimesi Jumala vastu patustama. Soomlastel on veel praegugi päeva nimetuseks madontappajased - maotapupäev. Igatahes märgib päev suve haripunkti, heinaaega ja saagikoristuse algust. Selge, et kõik halb ja kahjustav tuli sellest eemale tõrjuda - ja siin oli abiks püha Maret.

Eestis on ainult üks talle pühendatud kirik, mis asub Karuse kihelkonnas Läänemaal.

9.-30. juulil jumalateenistusi ei toimu, kuid kirik on kõigile avatud. Palvetage!

Viies osa

Aune seiras oma mõlemaid tütreid mõttes pilguga ja ohkas nõutult:

“Mis rauasaag, Jane? Võimalik, et vanaemal tööriistu siin ei olnudki,” ütles ta.

“Kas hakkame jälle otsima või? Ma ausalt öelda, olen juba täiesti läbi,” lausus Liisa. Ema Aune pani jaki selga ja läks õue, kuuri juurde.

“Ega midagi, järelikult on vanaemal seal pööningul midagi, mida ta ei soovinud, et me näeksime,” ütles

Jane, kui välisuks ema järel sulgunud oli. “Kas oskad aimata, mis see olla võiks?”

“Mhmm. Sa mõtled nagu kullakangid või hobelusikad? Aga äkki hoopis raha?” löid Liisa silmad heledalt särama.

“Ah, mine nüüd oma jutuga, kuid inimesed on ju väga leidlikud, kui nad oma salalaekaid teevad. Olgu need siis kasvõi hirmutavad pööningud.”

Jane vaatas oma õele lootusrikkalt silma. Ema naases kuuri juurest ja raputas eitavalt pead. Ei, ei mingit rauasaagi. Mõnda aega valitses nende kõõgis täielik vaikus. Akna taga loojus päike juba läänekaarde.

Aune läks külmutuskapi juurde ja valas endale klaasi apelsinimahla. Siis küsis ta:

“Tüdrukud, mida me siis nüüd ette võtame? Kas läheme naabritelt rauasaagi laenama või? Siin lähedal on Pihlaka talu ja minu meelest elab selles talus isa pojaga ja mul on veel nii palju asju kastidest lahti pakkida.”

“Emps, palun, palun, teeme seda homme!”

“Hüva.”

Mõlemad tüdrukud läksid Jane tuppa. Millegi pärast meeldis Liisale vanema sõsara tuba väga. Nad istusid Jane voodile ja Liisa alustas juttu:

“Jane, kuule, ma olen meie ema pärast natuke mures ja sinu pärast veidi ka.”

“Miks siis? Minu pärast ei pea mures olema,” vastas Jane.

“Ma lihtsalt mõtlen, et meie ema, ta on noh, alati sissepoole elanud ja me vähemasti võiksime teda püüda natuke aidata. Aga samas ei saa me talle ju midagi ette heita. Ta ju püüab kõigest väest meie pärast.”

“Minu meelest aga on see natuke imelik. Vilma memm armastas meid väga ning see ei muutunud kunagi, eks? Ta vaatab meid sealt ülalt pilvepiirilt ja naeratab meile,” ütles Jane.

“Kas sa seda tõepoolest usud, õde?”

“Jah. Kogu elu on üks suur müsteerium.”

Liisa pidi tunnistama, et õel võis vist isegi õigus olla. Nüüd ta tõusis ja kõndis värskelt värvitud aknalaua juurde. Sügis andis maad mingile kummalisele nukrusele ja samas ka ilule. Liisa vaatas aknast välja. Jälle märkas ta männi otsas seda sama tuttavat imeliku pilguga harakat. Kädistaja oli kallutanud pea vasakule ja vähemasti näis millegi üle aru pidavat:

“Jane, kas sulle meeldivad harakad?” küsis Liisa ootamatult.

“Ei. Nad on sama lärmakad, kui varesed.”

“Mhmm, kui ma jalutuskäigult tulin, siis tead, mis ma tegin? Ma näitasin talle rusikat,” itsitas Liisa.

“Appi, miks sa seda küll tegid?”

“Mulle ka ei meeldi harakad, aga tema seal männi otsas on üsna imelik.”

Liisa tuli õe juurde tagasi ja haaras äkki mõlemad õe käed oma pihkudesse:

“Õde, sa ju räägid mulle, kui sind midagi vaevab?”

“Ja, Liisa. Loomulikult räägin. Aga miks sa küsid?”

“Elu on kummaline, Jane. Päevad mööduvad nii kiiresti ja õhtul ma tihti mõtlen, et mis oleks siis, kui Vilma memm oleks veel koos meiega.”

Vanema õe silmad läigatasid ja üks õrn pisar jooksis mööda ta põske alla. Kiiresti kuivatas ta selle ära ja ütles Liisa käsi ikka veel enda peos hoides:

“Tegelikult soovin ma sama. Meie memm oli hea, hooliv inimene, aga reaalses elus ei ole tihti nii, et roosa printsessikleidiga tütarlapse pühapäevasoovid täide läheksid. Ma mõtlen, et palju on ees. Palju uut ja huvitavat. Veel mõtlen ma, et me peame olema tugevad, ema pärast ja meie endi pärast.

Usun, et meie ema peab seda teadma, et tegelikult me ju hoolime temast väga ja soovime talle mõlemad parimat.”

Liisa jäi korraka väga vaikseks. Ta peas keerlesid erinevad mõtted. Äkki tütarlaps tõusis ja naases kööki, jättes vanema õe üllatunult voodile istuma.

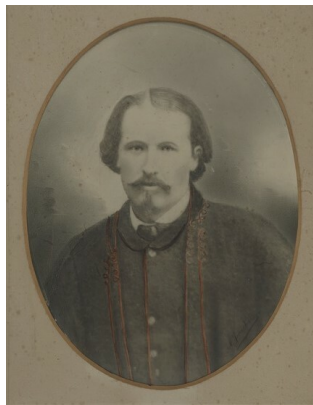
Köögis istus ta laua taha, aetas pea kätele ja lasi soolastel, kuid lohutataval pisaratel voolata. Ta oli tänulik, et ema oli juba oma tuppa läinud ja voodisse heitnud. Liisat ei kuulnud keegi. Tüdruk nuttis seni, kuni pea hakkas valutama. Siis jõi ta ära klaasi apelsinimahla ja suundus oma tuppa.

Tal ei tulnud und. Pööning, rauasaag, pime poiss ja see mingi salapärane miski ei lasknud Liisal kaua uinuda. Tüdruk pöördus seljaga akna poole.

Äkki tõusis ta ehmunult istuli. Öeldakse ju, et enne uinumist tulevad alati need kõige paremad mõtted.

Hommikul tahtis tüdruk oma idee kindlasti teoks teha.

Järgneb...

Püüdke saada mitte edukaks, vaid pigem väärtuslikuks inimeseks.

Albert Einstein

PILK AJALUKKU

**HAIN HENNO:
MAARAHVA KEELEST,
KULTUURIST JA KIRIKUST**

II osa

4. juunil 1917 kirjutas Hain Henno Viljandi Jaani koguduse õpetajale palvekirja, milles palus seista loodud Eesti Aleksandrikooli huvide eest. Lisatud oli ühtlasi palve, et usuõpetuse andmine kirikus toimuks ainult emakeeles ja noortele igati mõistetatult. 1870 aastal loodud Aleksandrikool oli maarahvale väga hingelähedane.

Eesti Aleksandrikooli peakomitee esimehena seisis Hain Henno emakeelse hariduse eest, kogus rahvapärimusi: peamiselt muinasjutte ning vanasõnu. Rahvusliku liikumise ühe eestvedajana tundis ta suurt muret emakeelse koolihariduse püsima jäämise pärast ning võttis seetõttu kasutusele oskussõnu ja taimede nimetusi, mida sai kasutada loodusloo õpikutes.

1917 kirjutas ta ühes oma artiklis: “Talurahva kultuur on osa meist. See peab püsima ja ühtlasi õpetama tulevase põlvkondi, et meie riik, maa, rahvas, püsiks.”